

Co-funded by
the European Union

Nyhedsbrev nr. 1

“Erhvervsuddannelse for sundhedspersonale: Udvikling af kompetencer og teknikker til behandling af stofmisbrug” (CARE4SUD)

2022-1-LT01-KA220-VET-000086077

Om projektet:

Partnerskab:

Koordinator:

- ❖ Klaipėda Ernestas Galvanauskas
erhvervsuddannelsescenter (Litauen)

Partners:

- ❖ Institut Za Raziskave In Razvoj
Utrip Zavod (Slovenien),
- ❖ Sosu Østjylland (Danmark),
- ❖ Universitetet i Porto (Portugal),
- ❖ Direktoratet for social og
medicinsk bistand (Rumænien)
- ❖ Institut for Social Solidaritet og
Velfærd: Social Mind
(Grækenland).

Overordnet mål:

**at sikre en højere grad af professionalisme
hos sundhedspersonalet inden for misbrugs-
området på nationalt og europæisk plan**

Målrettet:

sundhedspersonale i den primære sundhedssektor/læger, der ønsker at arbejde med misbrugsbehandling, fagfolk inden for misbrugsbehandling (socialrådgivere, psykologer, psykiatere, der arbejder med misbrug af illegale stoffer), undervisere på erhvervsuddannelser, eksperter inden for SUD-området, erhvervsuddannelsesudbydere, og politiske beslutningstagere.

Co-funded by
the European Union

Arbejdspakke nr. 2(WP2) - Gennemgangs- og analyserapport: Skarpere fokus på uddannelsesprogrammer om stofmisbrug

Formål med WP2:

- at give et overblik over videnskabelige publikationer om eksisterende initiativer til udvikling af læseplaner om stofmisbrug på forskellige uddannelsesniveauer i hele EU
- at definere behov og mangler inden for praktiske og fremadrettede færdigheder i sundhedsuddannelserne om misbrug i de seks deltagende lande og give en oversigt over de nationale kvalifikationsmangler og behov
- at lette identifikationen af de opdaterede kompetencer, der kræves for den professionelle som rådgiver inden for stofmisbrugsbehandling (EQF5)

WP 2 koordineres af UPORTO, men udføres med bidrag fra alle partnere.

Nogle af denne arbejdspekkes resultater er nået nu:

- ❖ □ En EU-dækkende systematisk gennemgang af tilgængeligheden af EU-misbrugsuddannelsesmuligheder.

Partnerne undersøgte alle tilgængelige nationale uddannelseskurser, herunder faglige og online korte kurser, der har potentiale til at øge lægers/sundhedspersonalers færdigheder i at identificere og behandle patienter, hvis medicinske problemer er forårsaget eller kan forværres af stofmisbrug. Følgende resultater blev opnået gennem fokusgrupper med sundhedsprofessionelle organiseret af alle partnere i deres lande:

- ❖ □ Seks nationale rapporter, der definerer huller og mangler i praktiske og fremadrettede færdigheder i sundhedssektoren inden for stofmisbrugsbehandling på regionalt niveau, som er diskuteret med sundhedspersonale og patienterne selv.

Co-funded by
the European Union

For at nå resultat for WP2.2 blev der arrangeret fokusgruppeinterviews i alle partnerlande, og de besvarede vigtige spørgsmål om eksisterende kurser, der tilbydes fagfolk, der beskæftiger sig med stofmisbrugere, samt de forskellige aspekter, der er involveret i tilgangen og interventionsprocesserne.

Fokusgruppeinterviews gennemført af Klaipėda Ernestas Galvanauskas erhvervsuddannelsescenter i Litauen

I forbindelse med Erasmus+-projektet CARE4SUD blev der på Republican Centre for Addictive Disorders, Klaipėda-afdelingen, gennemført undersøgelser blandt læger og psykiatere, der arbejder med mennesker, som er afhængige af illegale stoffer, og sundhedsspecialister. Desværre kunne vi ikke arrangere gruppeinterviews for læger på grund af travlhed. Derfor blev lægerne interviewet individuelt ved hjælp af den individuelle interviewmetode. Sundhedspersonalet blev interviewet i en gruppe ved hjælp af en fokusgruppediskussionsmetode.

10 læger, psykiatere, der arbejder med mennesker, der er afhængige af narkotiske stoffer, og 10 sundhedsspecialister (sygeplejersker, sygeplejeassistenter, socialrådgivere, psykologer) blev interviewet i maj-juni måned.

De fleste af de specialister, der deltog i undersøgelsen, angav, at de fik teoretisk viden under deres bachelor- og kandidatstudier, men de manglede praktisk viden og var nødt til at søge yderligere uddannelse og information uafhængigt. Den viden, der blev givet, var mere fokuseret på generel hjælp til en person i risikosituationer, og derfor blev der lagt vægt på en holistisk tilgang, hvilket ifølge deltagerne i undersøgelsen svarer til specialiseringen i at arbejde med afhængige mennesker, men der var en mangel på specificitet, når man diskuterede forskellige afhængigheder.

Deltagerne i interviewene fremhævede følgende vigtige punkter og behov inden for kompetenceudvikling på stofmisbrugsområdet:

- Universitets- og ikke-universitetsinstitutioner (universiteter og professionsskoler) inkluderer ikke tilstrækkelig undervisning i misbrug i forberedelsen af sundhedspersonale; desuden gives der ikke tilstrækkelig information inden for sociale og psykologiske områder.
- Der findes en vis stigmatisering og mangel på viden om misbrug/afhængighedssygdomme, selv blandt specialister (psykiatere). På grund af stigmatisering og negative holdninger i samfundet får afhængige mennesker ikke altid tilstrækkelig hjælp; det er svært at få information på en måde, der er tilgængelig for dem.
- Mangel på færdigheder og viden: Deltagerne i undersøgelsen angav, at specialister, der yder rådgivning til personer, der er afhængige af ulovlige narkotiske stoffer, bør have følgende færdigheder og viden: kommunikations- og samarbejdsevner, evne til at arbejde i et team, evne til at opbygge et sikkert og respektfuldt forhold til patienten, forstå og være i stand til at håndtere misbrugsproblemer, være i stand til

Co-funded by
the European Union

at arbejde med manipulerende mennesker, være opmærksom på og kunne genkende narkotiske stoffer, især de nye, og deres virkning; være i stand til at involvere pårørende i at hjælpe den afhængige person, være ærlig, empatisk og tolerant, konstant forbedre faglige kompetencer, praktiske færdigheder osv. Der er ikke megen opmærksomhed på forebyggende foranstaltninger inden for behandling og håndtering af mennesker, der er afhængige af ulovlige narkotiske stoffer.

- Sundhedsinstitutioner, der arbejder med mennesker, der lider af afhængighed, bør konsekvent udarbejde en plan for forbedring af kvalifikationerne for deres specialister, der også udtrykte behov for at forbedre deres kompetencer, når de arbejder med mennesker, der er afhængige af narkotiske stoffer.
- Forslag til fremtidig handling: Uddannelse bør være baseret på pålidelige kilder, teoretisk materiale understøttet af evidens og i kombination med praksis (case-præsentationer, gruppearbejde osv.). Desuden bør træningen udføres af erfarne specialister, afholdes offline, give praktiske situationer baseret på andre landes erfaringer og oplysninger fra afhængige mennesker, der har været i bedring i en vis periode, og dele ens succeshistorier.

Fokusgruppeinterviews gennemført af Institut for Forskning og Udvikling Utrip Zavod i Slovenien

UTRIP gennemførte en personlig fokusgruppeinterview i Ljubljana den 29. maj 2023 med det formål at indsamle data og undersøge huller og mangler i viden og færdigheder inden for stofmisbrug og i sundhedssektoren og andre afhængighedsrelaterede sektorer på nationalt plan. Formålet var også at undersøge behovet for uddannelse og træning af fagfolk inden for dette område. 10 personer deltog i fokusgruppen: 6 sundheds- og socialarbejdere inden for misbrugsområdet og 4 folkesundhedsarbejdere (ansvarlige for misbrugsområdet fra forskellige perspektiver, såsom politik og forskning) i offentlige institutioner, såsom det nationale institut for folkesundhed og sundhedsministeriet.

En vigtig konklusion var, at der er et reelt videns- og kompetencegab inden for uddannelse og træning inden for stofmisbrugsbehandling i Slovenien, og at sundhedspersonale og andre afhængighedsrelaterede fagfolk ikke har tilstrækkelig og særlig viden og færdigheder om emnerne ud over erhvervserfaring og læring fra det.

Deltagerne foreslog flere emner, som skal inkluderes i (online) uddannelses- og træningskurser for afhængighedsrelaterede fagfolk, som er som følger:

- Farmakologi, toksikologi og retsmedicin inden for narkotikaområdet;
- Antropologi om stoffer (f.eks. brug af stoffer til rituelle formål i oprindelige samfund);
- Folkesundhed og stoffer (f.eks. sygepleje, epidemiologi med særlig vægt på stoffer);
- Rusmidlernes politiske økonomi (alkohol-, tobaks- og cannabisindustrien, hvis produkter og reklamer har til formål at skabe en forbrugerafhængig) og relateret lobbyisme, fortalervirksomhed og andre udfordringer, når man forsøger at ændre folkesundhedsrelaterede politikker;
- Recovery af mennesker, der bruger stoffer (f.eks. socialt arbejde, velfærdsstaten, samfundstilgang, arbejde med særligt sårbare grupper osv.);

Co-funded by
the European Union

- Behandling og skadesbegrænsende foranstaltninger på narkotikaområdet (f.eks. udveksling af sterilt udstyr, narkotikatestning, stofindtagelsesfaciliteter, mobile enheder, substitutionsbehandling osv.);
- Forebyggelse (f.eks. videnskab om forebyggelse, teoretisk baggrund, effektive og ineffektive/skadelige tilgange);
- Nye psykoaktive stoffer (advarsels- og analysesystemer, respons og internationalt samarbejde og lovgivningsmæssige udfordringer, nye måder at bruge stoffer på, osv.);
- Risiko- og beskyttelsesfaktorer relateret til forskellige former for afhængighed og risikoadfærd;
- Evidensbaserede tilgange til at arbejde med sårbare grupper (f.eks. unge, kvinder, mennesker med stofmisbrug eller andre psykiske lidelser, hjemløse)

Fokusgruppeinterviews gennemført af SOSU Østjylland i Danmark

To fokusgruppeinterviews med sundhedsfagligt/pædagogisk personale er blevet gennemført i Danmark for at definere videns huller og ønsker til indhold i et fremtidigt kompetenceudviklingskursus/uddannelsesstilbud. Det var vanskeligt at få deltagere til interviewene.

Et fokusgruppeinterview blev gennemført i et rådgivningscenter for misbrugere. Et andet fokusgruppeinterview blev gennemført på et optagelseshjem (for nuværende og tidligere misbrugere).

Deltagerne i fokusgruppeinterviewene gav udtryk for følgende vigtige punkter og behov inden for kompetenceudvikling på misbrugsområdet:

- Mangel på efteruddannelse: Deltagerne påpegede, at der ikke findes nogen specifik efteruddannelse for læger, sundhedspersonale eller socialarbejdere inden for misbrugsområdet. Der er et klart behov for formaliserede, kvalitetssikrede og specialiserede uddannelsesmuligheder samt certificeringskrav.
- Manglende opdatering af lovkrav og anbefalinger: Der er behov for at opdatere lovkrav og anbefalinger inden for misbrugsbehandling. Der blev nævnt eksempler på off-label-behandlinger baseret på nyere forskningsresultater.
- Mangel på holistisk tilgang: Deltagerne pegede på behovet for en mere holistisk tilgang til patienternes sundhed. Der mangler et tættere samarbejde mellem psykiatri, misbrugsbehandlere, praktiserende læger og andre dele af sundhedsvæsenet. En optimering svarende til kræftpakkeforløb blev ønsket.
- Mangel på færdigheder og viden: Deltagerne gav udtryk for, at de ikke føler sig tilstrækkeligt rustet til opgaverne på misbrugsområdet på baggrund af deres grunduddannelse. Der blev peget på behovet for flere redskaber og kompetencer, såsom kommunikations- og motivationskompetencer, viden om behandlingsmuligheder, aktivitetsanalyse og samarbejde med misbrugsbehandlere og andre tværsektorielle partnere.
- Mangel på validering af kompetencer og forskning: Deltagerne pegede på vigtigheden af at samle og validere kompetencer i en enhed, der kan udvikle og implementere uddannelse og træning, samt en højere grad af brug af forskning for at fremme evidensbaserede interventioner på området.

Co-funded by
the European Union

- Økonomiske udfordringer: Mangel på tilstrækkelige midler til kompetenceudvikling blev identificeret som den største barriere.
- Forslag til fremtidige tiltag: Der blev foreslået diplomkurser, fælles kurser uafhængigt af grunduddannelsen og vejlederveduddannelsen med teoretiske og praktiske kurser. Derudover blev vigtige områder som kommunikation, kompensation for misbrug, behandlingsmuligheder og henvisninger til lokale aktiviteter fremhævet.

Fokusgruppeinterviews gennemført af universitetet i Porto i Portugal

I Portugal blev der afholdt to online gruppemøder i juni 2023 som en del af "CARE4SUD: Erhvervsuddannelse for sundhedspersonale: At udstyre sundhedspersonale med kompetencer og teknikker til behandling af stofmisbrug". Hovedformålet med disse møder, der involverede sundhedspersonale, der arbejder inden for dette område - såsom psykologer, psykiatere, socialarbejdere og misbrugskonsulenter - var at forstå dybdegående kvalitative oplysninger om ideer og opfattelser af vigtigheden af uddannelse inden for stofmisbrugsbehandling og lette identifikationen af de færdighedsbaserede kompetencer, der er nødvendige for en sådan aktivitet.

Baseret på disse deltageres opfattelser skal flere dimensioner dekonstrueres og uddybes, når man overvejer uddannelse på dette område. En af de vigtigste vedrører stigmatisering, holdninger og manglende bevidsthed, da eksisterende uddannelsesprogrammer måske ikke i tilstrækkelig grad har taget højde for vigtigheden af at reducere stigmatisering og øge bevidstheden om afhængighedens komplekse natur. At overvinde stigmatisering og negative holdninger til misbrug og afhængighed kan være en stor udfordring, primært på grund af "behovet for, at folk begynder at se afhængighed som et psykisk problem, og at stigmatisering ikke kun er i samfundet generelt, men primært kommer fra de fagfolk, der arbejder direkte med dette område", som en af psykologerne nævnte. Sundhedspersonale kan have forudfattede meninger om personer med stofmisbrug, hvilket påvirker deres villighed til at deltage i uddannelse og deres tilgang til patientpleje. Derfor forstår sundhedspersonalet måske ikke fuldt ud omfanget og kompleksiteten af stofmisbrug og de udfordringer, der er forbundet med det. Det er afgørende at designe et program, der øger bevidstheden om konsekvenserne af misbruget og vigtigheden af effektiv behandling. På samme måde, og da Portugal er kulturelt mangfoldigt med unikke kulturelle og socioøkonomiske sammenhænge, kan erfaringer med misbrug variere blandt forskellige befolkninger og regioner. Narkotikamisbrug påvirker personer fra forskellige baggrunde og samfund, hvilket kan føre til forskelle i adgangen til kvalitetsbehandling. Derfor bør uddannelsesprogrammer tage højde for inklusivitet og mangfoldighed i deres pensum og være kulturelt følsomme ved at tackle de forskellige samfunds unikke behov.

Et andet kritisk punkt er det faktum, at der er begrænset integration af misbrugsrelateret uddannelse i den almindelige læge- og sundhedsuddannelse. En af psykiaterne siger, at "læger generelt ikke ved ret meget om stoffer. Jeg kan se på mine patienter, at de ofte har forfærdelige oplevelser, når de tager på skadestuen; nogle af dem skjuler endda ofte, at de er på substitutionsprogrammer, for eksempel for at undgå at blive behandlet anderledes". Sundhedspersonale, herunder læger og sygeplejersker, modtager utilstrækkelig uddannelse i misbrugsmedicin og -behandling, hvilket fører til udfordringer med at genkende og

Co-funded by
the European Union

håndtere misbrugsproblemer. Derudover kræver effektiv misbrugsbehandling også en tværfaglig tilgang, der involverer læger, psykologer, socialrådgivere, misbrugskonsulenter og meget mere. Der er huller i uddannelsen til at fremme samarbejde og kommunikation mellem disse fagfolk, og det skal der gøres noget ved.

Derudover er det vigtigt at opnå den rette balance mellem teoretisk viden og praktiske færdigheder i uddannelse inden for misbrugsbehandling. At designe et program, der giver konceptuel forståelse og praktiske teknikker, kan være udfordrende, men det er nødvendigt.

Selvom Portugal er kendt for sin progressive narkotika politik, vægt på skadesreduktion og en folkesundhedsorienteret tilgang til stofmisbrug og afhængighed, dækker de tilgængelige uddannelsesprogrammer måske ikke i tilstrækkelig grad skadesreduktionsstrategier og opdaterede behandlingsmetoder. Behandlingen af afhængighed udvikler sig hurtigt, og der kommer jævnligt nye evidensbaserede metoder og behandlingsmodeller. Hvis uddannelsesprogrammerne ikke bliver opdateret ofte, kan sundhedspersonalet have manglende viden om de mest effektive behandlings- og skadesreduktionsstrategier. Dette faktum er direkte relateret til den utilstrækkelige efteruddannelse på dette område, da "søgningen efter videre- eller efteruddannelse er centreret om selvinvestering eller personens mission om at holde sig ajour på dette område", som nævnt af en misbrugskonsulent. Sundhedspersonale står over for udfordringer med at få adgang til løbende uddannelse og uddannelsesmuligheder for at holde deres viden om stofmisbrugsbehandling og færdigheder ajour.

Det kan være en kompleks opgave at designe et uddannelsesprogram i stofmisbrugsbehandling for sundhedspersonale i Portugal eller ethvert andet land, og det indebærer flere udfordringer. Gennem disse møder blev det anerkendt, at det at udstyre sundhedspersonale med færdigheder og teknikker til stofmisbrugsbehandling omfatter et uddannelsesprogram, der skal forbedre deres viden, forståelse og praktiske færdigheder til at håndtere de komplekse udfordringer ved stofmisbrug. Det er afgørende at adressere disse udfordringer og skabe et nyt uddannelsesprogram:

- At integrere et dybdegående overblik over de sociale, psykologiske og fysiske konsekvenser af stofmisbrug, herunder specifik viden om farmakologi og neurobiologi i forbindelse med afhængighed.
- At involvere nøgleinteressenter, herunder sundhedspersonale, undervisere, politikere og personer med misbrugserfaringer. Samarbejde kan hjælpe med at identificere potentielle barrierer og udvikle strategier til at overvinde dem, hvilket resulterer i et mere effektivt og virkningsfuldt uddannelsesprogram for sundhedspersonale, der beskæftiger sig med stofmisbrug.
- At integrere mental sundhedspleje i forhold til misbrugsbehandling, da mange personer med stofmisbrug også har samtidige psykiske lidelser. Sundhedspersonale har brug for træning i at diagnosticere og behandle begge lidelser samtidigt på en effektiv måde.
- At inddrage eksperter i udarbejdelsen af uddannelsesprogrammet, da det kan forbedre dets effektivitet og give en mere afrundet forståelse af udfordringerne og kompleksiteten ved afhængighed og recovery.
- At forbedre sundhedspersonalets kommunikationsevner ved at hjælpe dem med at lære, hvordan man engagerer sig empatisk i patienterne. Effektiv kommunikation er afgørende for at diskutere følsomme emner som

Co-funded by
the European Union

stofmisbrug, så sundhedspersonale bør trænes i at opbygge tillid, lytte aktivt og bruge et ikke-dømmende sprog.

U. Porto-teamet er dybt taknemmeligt over for alle deltagerne for de indsigter, de delte, og over for ANTÍdoto Association og CLEANIC for deres villighed til at deltage og være involveret i dette projekt.

Fokusgruppeinterviews gennemført af direktoratet for social og medicinsk bistand i Rumænien

Fokusgruppen organiseret af DASM den 14. juni 2023 inden for projektet blev afholdt online med 22 fagfolk, der beskæftiger sig med afhængighedsproblemer, repræsentanter for institutioner som den filantropiske medicinsk-kristne forening "Christiana", Cluj Branch - St. Dimitrie Basarabov Program, Preventis Association, Center for Forebyggelse, Evaluering og Antidrug Counseling Cluj, studentermedicinske kontorer, individuelle psykologkontorer osv.

Spørgsmålene og diskussionerne afslørede mange behov relateret til uddannelse af fagfolk, til antallet og formatet af kurser på dette område, såsom: det faktum, at der ikke er nogen kurser rettet mod visse kategorier af fagfolk i universitetsstudier, og at nogle af de eksisterende ikke er opdaterede; at de eksisterende kurser ikke er tilstrækkeligt promoverede eller ikke er tilstrækkeligt tilpassede og praktiske nok i forhold til misbrugernes behov; behovet for modeller for god praksis og samarbejde mellem fagfolk på dette område.

Alle oplysninger fra fokusgrupperne vil blive behandlet af projektteamet og brugt til at skabe et gratis onlinekursus til støtte for fagfolk inden for misbrug af ulovlige stoffer.

Fokusgruppeinterviews gennemført af Institut for Social Solidaritet og Velfærd i Grækenland

Den 24. og 25. maj 2023 gennemførte Institute of Social Solidaritet og Velfærd: Social-Mind to online fokusgrupper inden for Erasmus+ projektet: Erhvervsuddannelse i stofmisbrug: "At udstyre sundhedsfaglige personaler inden for misbrugsbehandling med færdigheder og teknikker (CARE4SUD).

Hovedformålet med fokusgrupperne var at indsamle data og undersøge huller og mangler i praktiske og fremadrettede færdigheder i sundhedssektoren for illegale stoffer på nationalt plan og udforske uddannelsesbehovene hos fagfolk på området.

En række sundhedsarbejdere med erfaring inden for stofmisbrug deltog fra hele Grækenland, herunder psykiatere, sygeplejersker, praktiserende læger, psykologer, socialarbejdere osv. Det, der stod klart i grupperne, var, at der er et reelt videns hul i

Co-funded by
the European Union

uddannelsen i stofmisbrugsbehandling i landet, og at sundhedspersonale ikke har specialviden om emnet, medmindre de arbejder inden for området.

Områder, der foreslås dækket i det online-uddannelsesprogram i stofmisbrugsbehandling, der er under udvikling, omfatter:

- Grundlæggende viden om psykopatologi
- Grundlæggende viden om farmakologi
- Grundlæggende viden og teknikker inden for psykoterapi, især familierapi ved afhængighed
- Motiverende samtaler
- Screeningspørgeskemaer til vurdering af afhængighedsniveauet
- Førstehjælp til mental sundhed
- Henvisninger til de vigtigste tilbud til misbrugere af narkotiske stoffer i landet.

Forbedring af kommunikationsevner, etiske og juridiske aspekter samt minimering af forudfattede meninger var også emner, der blev foreslået at tage op på det nye kursus.

Vi takker Virginia Kalodiki, MD Psykiater samt Maria Lapatsani, MSc Addiction Psychologist, med lang arbejdserfaring inden for behandling af stofmisbrugere, som koordinerede og faciliterede diskussionerne.

"Europa-Kommissionens støtte til produktionen af dette nyhedsbrev udgør ikke en godkendelse af indholdet, som kun afspejler forfatterens synspunkter, og det nationale agentur og Kommissionen kan ikke holdes ansvarlige for enhver brug, der måtte blive gjort af oplysningerne heri".

Co-funded by
the European Union